

Фолклорни фестивал у Истанбулу

Табан у Турској

Признање Милошу Апићу, председнику
Самоуправе Срба у Баји

Награда за обнову српске цркве у Баји

У животу малобројне српске заједнице у Мађарској, одликовање једном активисти српске националности увек представља несвакидашњи догађај којем ваља посветити посебну пажњу. Поводом недавног државног празника св. Иштвана, у Кечкмету је у оквиру свечане прославе Милошу Апићу, председнику Самоуправе Срба у Баји додељено Одликовање „За националне и етничке мањине у Бачко-кишкунској жупанији”. Скупштина поменуте Жупаније ово вредно признање руководиоцу бираног тела Срба у граду на Шугавици награду је доделила за дугогодишњи неуморан рад на обнови светониколајевске бајске српске православне цркве, за веома успешна организовања храмовних слава, очување и неговање српских традиција, односно, за труд који је уложио при изградњи Регионалног центра бачванских Срба.

Милошу Апићу су, иначе, у року од десет месеци уручена два заиста висока признања (претходно му је вишегодишњи рад вредновала и признала локална самоуправа Баје) па је то био и повод за разговор са награђеним:

– Признање ме није изненадило, но, веома ми је добро пало – рекао је на самом почетку разговора Милош Апић и наставио:

– Свакако, одликовањем сам почашћен и ту морам истаћи да су ми најближи сарадници веома много помогли. Тај рад који смо током низа година остварили, био је експанзиван рад и мислим да смо ово признање сви ми добили.

Пуно тога је урађено у Баји. Шта сада планирате, јер одликовање и обавезује?

– Наравно, имамо још много посла, задаци се ређају. Имамо један културно-историјски споменик, свети храм, који морамо сачувати. Одржавање, улепшавање, заштита светиње јесте огроман рад који заједнички морамо да извршимо а међу плановима налази се приређивање српских вечери, односно дана. Већ имамо један оркестар који ће ускоро, на позив градоначелника, одржати самостални концерт на дворишту месног Градоначелничког уреда који располаже сјајном акустиком. Негде у октобру планирамо изложбу српских сликара из Сенте. У Регионалном центру бачванских Срба у плану је изградња библиотеке која ће на располагању стајати не само Бајцима, него и Гарцима и Сантовчанима, као и свима који су заинтересовани. Такође планирамо и приређивање гастрономске вечери приликом које бисмо желели представити српске специјалитете – за то постоји могућност. Дакле, пуно задатака има и ми ћемо настојати да све обавезе

Милош Апић, председник Самоуправе Срба у Баји

часно извршимо, да планове реализујемо. Наш циљ није да привучемо огромне масе, него да сачувамо наше традиције, културу што су нам преци Срби у аманет оставили. Очување културно-историјских вредности српског народа је првобитни циљ и ми желимо представити, истаћи прошлост и садашњост српства. Ја сам ту рођен а и моја породица потиче из овог насеља. И моји преци су неговали и чували традиције: са деде, оца на сина је прешла та љубав према српској култури и светосавској српској православној вери. Мислим да иако нас је мало, али та шачица Срба, интегрисана у већински и мањински живаљ Баје, способна је да чува своју културу и ову велелепну цркву којој се свако диви. Поред свега овога, наравно, имамо и мањински центар, Регионални центар бачванских Срба где се одржавају разне приредбе које посећују високи званичници, људи високог рејтинга, тако да се и овим поносимо, дичимо. Заиста имамо шта да покажемо – наравно, и убудуће ћемо чувати културне и црквене вредности српског народа.

Забележио: Предраг Мандић

Сусрет ученика поморишких основних школа

У организацији батањске Српске основне школе, 9. септембра одржан је 17. по реду састанак ученика поморишких основних школа који уче српски језик. Ко је мислио да ће иницијатива која је 1989. године покренута од стране Кате Силађи и Петра Роцкова прерасти у традицију... Седамнаести сусрет већ је за нама, а заказан је и 18. и то у Чанаду. Дакле, догодине ће Чанађани бити домаћини традиционалног окупљања ученика основних школа где тече настава српског језика а то су: Основна школа у Новом Сентивану, Српска основна школа у Десци, Основна школа у Чанаду и Српска основна школа у Батањи.

У Батањи, где је ове године приређен 17. по реду сусрет ученика, доминирали су рецитали, дружење и забава. Руководство образовне установе на челу са директором Вером Пејић-Сутор поред ученика већ наведених институција, позвало је и ђаци Српске основне школе у Ловри. Ловрани, предвођени учитељицама Софијом Иванов и Јеленом Вукајловић-Краус, допутовали су у градић на мађарско-румунској граници и провели један незабораван дан, састављен, пре свега, од дружења и забаве.

Али, као и обично, у целодневном програму место је добио и културни програм. Свака школа, тачније учитељи и наставници, имали су слободан избор на који начин ће приказати делић српског културног и језичког блага којим располажу њихови ученици. То је истакла и Вера Пејић-Сутор у својој поздравној речи:

– Сусрети су постали традиција, а важније од свега јесте да се на овај начин деца могу дружити, стварати пријатељства и неговати језик својих предака.

Неговање српског језика, језика предака доминирало је у програму ученика који уче српски у Поморишју. У програму Дешчана, Новосентиванаца и Чанађана превагнули су рецитали обојени песмама, штавише, момци из Чанада за крај свог репертоара извели су румунске народне игре, док су домаћини Батањци свој приказ

базирали на шаловитим скечевима и ритмичкој гимнастици.

Време за представљање брзо је прохујало па је уследио ручак и посета месној римокатоличкој цркви – српску православну цркву учесници су погледали већ на самом старту састанка, приликом доласка у град, а у светињи их је дочекао и поздравио протојереј Илија Галић, парох батањски.

Свакако, најидеалније решење организатори су донели тада када су одлучили да децу поведу на градски базен. Иначе, плажа је већ затворила своје капље, међутим, у част гостију из Поморишја поново је отворила своја врата и то само за њих. Будући да је време било лепо, сунчано, нико није успео да одоли привлачности базена, а поред купања и сунчања ту су била и рекреациона занимања: такмичења у разним вештинама, квиз и друге врсте разоноде.

Деца су, наравно, уживала, а што је још важније, дружила су се, ћаскала, забављала. Надајмо се да ћемо сличан приказ видети и догодине у Чанаду, а за краткоку сумирање утисака овогодишњег сусрета замолили смо госпођу Марију Ластих, референта за српску мањину при Министарству за јавно образовање која је рекла следеће:

– Веома се радујем што традиција сусрета наших школа у Поморишју већ 17 година постоји. Све је лепша, боља, организованија. Желим да се захвалим домаћинима Батањцима и да честитама руководством на организацији, као и професорима, наставницима, учитељима што су учинили све како би састанак био што свећанији и лепши. Ја сам већ неколико пута присуствовала и сваке године програм је све боље припремљен и видим напредак у српском језику. Деца врло радо уче, воле да учествују, да се покажу да имају знања и воле тај језик. Језик, песме и све остало... Било ми је јако лепо и веома се радујем што сам имала прилику да будем овде.

П. М.

Припреме за Сабор српске културе у Мађарској

Рецитатори путују у Мохач

Почетком октобра поново ће се приредити традиционални Сабор српске културе у Мађарској. Организационе припреме саборске манифестације већ су отпочеле а то потврђују и разговори које су у Мохачу 5. септембра водили др Милица Павлов, председница Самоуправе Срба у Мађарској, Зорица Степанов, потпредседница Самоуправе Срба у Мохачу и Радован Горјанац, руково-

дилац печујске Српске мањинске самоуправе.

Оно што је сигурно, то је да ће се рецитаторски део Сабора српске културе у Мађарској одржати 11. октобра ове године. Домаћин приредбе биће Мохач, а „тројка” је пронашла и идеално место за приређивање такмичења у казивању прозе и поезије: ради се о згради „Батра” на чијем челу се налази господин Чаба Викар, са

којим је постигнут договор у вези са свим појединостама сабора и исхране учесника.

Иначе, према предвиђањима, биће заступљене три, а можда чак и четири категорије. Као и претходних година, и овога пута се у великом броју очекују љубитељи казивања српске прозе и поезије, а сви заинтересовани своје пријаве могу да доставе до 1. октобра 2005. године.

П. М.

Школска година успешно започела и у Ловри

Првог септембра школско звонно зазвонило је и у згради ловранске српске школе, која је ове године рад започела са десетак малишана узраста од првог до четвртог разреда. Према речима начелника села, Љубомира Алексова, наставни кадар у нову 2004/2005. школску годину закорачио је спремно, што значи да је једина основношколска васпитно-образовна институција на српском језику ван Будимпеште, у довољној мери опскрбљена како учбеницима, тако и другим помоћним средствима за квалитетно одржавање наставе.

Део малишана школску годину започео је у српској школи у Будимпешти, што ће, како каже г-дин Алексов, делимично отежати извођење наставе, јер деца чији су родитељи настањени у Ловри, а пореклом су из Србије, својим језичким знањем у многама су доп-

риносила лакшем извођењу наставе и квалитетнијем припремању културних програма.

Систем рада у односу на раније неће се мењати, што значи да са ђацима раде две учитељице, Софија Иванов и Мелинда Вукајловић. Обезбеђен је, такође и продужени боравак, а у поподневним сатима са децом ће, према утврђеном плану и програму, радити наставник музичког васпитања, функционисаће радионица за израду различитих рукотворина и друге секције. Месни парох, о. Павле Каплан као и претходних година деца ће држати часове веронауке.

Што се тиче учбеника, већих проблема нема, књиге на српском и мађарском језику стигле су на време, а поред тога малишанима на располагању стоје компјутер и друга техничка средства путем којих ће им усвајање матерњег језика бити још више олакшано.

С. М.

Председништво ССМ

Прихваћена модификација буџета

На седници председништва ССМ, одржаној у уторак, 6. септембра, чланови овог тела разматрали су полугодишњи биланс, предлог измене статута, оснивачки лист педагошко-методолошког института и актуелну ситуацију у вези са Културним и документационим центром Срба у Мађарској.

Према речима председнице ССМ, Милице Павлов, председништво се сложило са извештајем о шестомесечном финансијском обрачуна, а без веће дискусије прихваћена је потом и модификација буџета. Расправа се, међутим, повела у вези са предлогом измене статута Самоуправе Срба у Мађарској, чија је израда у протеклом периоду приведена крају. С обзиром да су мишљења чланова председништва о садржини овог документа била крајње опречна, договорено је да се наредног уторка одржи још један састанак, на којем би се детаљно размотрала само ова тачка дневног реда.

Што се тиче планова за оснивање педагошко-методолошког института, као друге по реду самосталне институције Срба у Мађарској (изузев Културног и документационог центра), председница Одбора за школство, Јованка Ластаћ, председништву је поднела на увид предлог оснивачког листа, у вези са којим је, надаље, одлучено да буде предочен скупштинама ССМ, на наредној седници нашег највишег представничког тела.

С обзиром да је у међувремену Самоуправа Срба у Мађарској

обавештена о жељи да се седиште Српског културног и документационог центра из Будимпеште пресели у Сегедин, у складу са актуелним процесом регионализације, у завршници састанка одлучено је да се ова идеја уврсти у дневни ред наредне Скупштине, а уколико буде прихваћена, то би практично значило да ће се Будимпешта третирати као једна од филијала те, за сада једине самосталне институције српске мањине.

С. М.

Још једна претећа парола

После низа парола увредљиве и претеће садржине које су се пре неколико месеци појавиле у више насеља у Мађарској настањених српским живљем, у Будимпешти је осванула још једна. Из владиног Уреда за националне и етничке мањине добили смо фотографију постоља српског крста у некадашњем насељу Табан у Будиму на којем су непознати починиоци написали: „Само мртав Србин је добар Србин“.

Наши старији читаоци се још сећају мрачних времена када су овакве поруке значиле позив на појединачне и масовне злочине и обично им претходиле. Стога је забринутост због поновних графита сличне садржине потпуно оправдана.

За сада нема информација да је нека од надлежних институција или медијских кућа у Мађарској реаговала на ову провокацију.

Реконструкциони радови у Будимпешти

Замењен кров саборног храма св. Ђорђа

Саборни храм св. Ђорђа у Будимпешти, током месеца августа био је „проприште“ обимних реконструкционих радова од којих неки још увек трају. Од председника црквене општине, Милана Кићевца, сазнајемо да је у протеклом периоду замењена кровна конструкција и постављен нови цреп, што се може сматрати заиста великим подухватом, имајући у виду чињеницу да тако обимних грађевинских захвата на нашој цркви није било барем у протеклих сто година.

У сарадњи са Епархијом будимском, која је прибавила све потребне дозволе, на основу расписаног конкурса и после опсежних припрема изабран је извођач радова, а посао је обављен у складу са детаљно израђеним архитектонским планом. Срећом, грађевински материјал (цреп), црквена општина добила је бесплатно од фабрике „Тоза Марковић“ из Киинде, што је у многама смањило

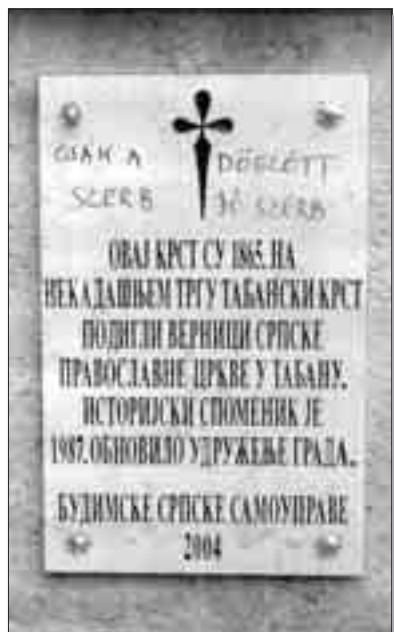
веома високе материјалне трошкове.

Замена црепа обављена је на време, а у протеклом периоду црква је добила и нови звоник. Што се тиче унутрашњости, великом ангажовањем чланова црквеног одбора, табле са именима на столовима, замењене су једнообразним, док је у оквиру женске цркве оформљена мала продавница у којој се могу купити свеће, брошуре о цркви, календари и др. Материјална средства добијена путем аукције старих црквених столова, такође су, као и сви остали прилози појединаца, квартовских српских самоуправа и разних предузећа, искоришћена искључиво за потребе храма, набавку неопходних богослужбених и других црквених предмета и актуелне реконструкционе радове.

Није згорег поменути да су значајни напори уложени у уређивање црквене порте, која је сада лепша него икада. Посађена је трава, украсно дрвеће и цвеће, а у току је обнова зграде бивше вероисповедне школе у оквиру које ће бити уређена свечана сала. Највећи проблем за сада представља влага. За темељне хидроизолационе радове потребна су и значајна финансијска средства, а за њихово прибављање траже се одговарајуће могућности, пре свега путем конкурсања, затим од Епархије будимске, донатора и ктитора и министарстава матичне земље. С тим у вези црквена општина планира да се директно сусретне са представницима надлежних институција и владиним органима у Србији и Црној Гори.

У скорој будућности такође се планира оживљавање црквено-народног живота у Будимпешти. У том циљу, наглашава г-дин Кићевац, покренуће се настава веронауке, а ако могућности то буду дозвољавале и издавање црквеног листа. На тај начин би се показало да је Будимпешта једна жива парохија, која је после дужег периода коначно стала на своје ноге.

С. М.

Дани села у Десци

Кувари испунили очекивања

Нема сумње да је другог викенда у септембру ове године Центар Поморишја била Деска. Дани Деске, та традиционална тродневна манифестација у последње време представља својеврсни културно-забавни и спортски сабор који окупује и младе и старе, Мађаре, Србе, Румуне и све људе добре воље који су увек спремни да се веселе, друже, забављају.

И овогодишњи „Дани села у Десци“ од 9. до 11. септембра, у организацији локалне самоуправе Деске предвођеном начелником села Јожефом Шимицем, протекли су у знаку дружења, весеља, забаве. И радости, јер су руководиоци села, већ на самом старту приредбе, одлучили да обрадују мештане: на употребу је предат нови Дом здравља, здравствена установа која је сазидана пре свега сопственим средствима и која ће свакако бити понос и дика Дешчана. Иначе, током протеклих година у овом поморишком насељу уприличена је нека свечана примопредаја нових објеката, а та традиција није прекинута ни овом приликом. Штавише, Дешчанима је Дом здравља на употребу предао господин Јене Рац, министар за здравство, а свечаности је присуствовао и Ђура Поповић, потпредседник Уреда за националне и етничке мањине у Мађарској.

Уследила су затим отварања изложби у Сеоском дому, пријем у Сеоској самоуправи, а потом и централна свечаност на којој су додељена одликовања најзаслужнијим активистима који су својим радом у многоме допринели унапређењу јавног друштва, културног, спортског живота села Деске. Међу добитницима вред-

них признања ове године није било припадника српске националности што не значи да наши Срби у овом насељу не раде и да нису активни. Напротив, и даље чине све за опстанак и ширење доброг гласа српске културе и православног верског живота, а томе ће се, највероватније, придодати и потписани споразум о сарадњи са побратимљеним насељима. Међу потписницима уговора о сарадњи са Дешчанима био је и др Предраг Величковић, председник СО Нови Кнежевац који нам је рекао:

– Имамо неке заједничке визије, поготово што се тиче нашег улас-

да ће се опет нешто припремити у већ добро познатом ћупу, препаној здели. Али, пре тога није заборавио да понуди многобројне пролазнике и заинтересоване ракијом и вином, црним капљицама Драгомира Бате Шакића из Виљана. Што се тиче кулинарског избора, одлучио се за „Српски лонац“.

Да кулинарска презентација српске мањине у Мађарској буде богатија, потрудила се и „тројка“ земаљске српске самоуправе у саставу: Јадранка Драгојловић, Живко Липокатић и Борис Бекић. Јадранка је мешала месо и припремила салату, Живко је био „кукта“, а

Борис Бекић спрема српски роштиљ

српским народним песмама представило. Културно-уметничко друштво „Дукат“ предвођено Миливојем Ђорђевићем, а касније, „Орачки бал“, првопласирану кореографију на овогодишњој Европској смотри српског фолклора извео је КУД „Банат“. Поподне је, испуњено занимљивим догађањима брзо прохујало, као и вече које је окончано балом и ватрометом, а програма је остало и за последњи дан када је у римокатоличкој цркви приређен концерт.

Све у свему, и поред тешке финансијске ситуације, локална самоуправа је смогла снаге да и ове године приреди незаборавну тродневну манифестацију: било је весело и забавно. Традиционална тродневна приредба, иначе, много значи и за сам месни српски живаљ, а то потврђују и речи Кристифора Брцана, председника бираног тела Срба у овом насељу:

– Ово је један момент када можемо истаћи и наше кулинарске вредности, умеће, а друго је дружење.

Многи нам се враћају јер претходне године, евентуално, нису успели да пробају наша јела, а жељно их очекују. Овде је свако опуштен, весело, свако се дружи... Радујем се томе.”

У сваком случају, једанаести по реду Дани села поново су окупили не само мештане него и госте из околине и иностранства који су се, свакако, лепо и пријатно осећали, не заборавећи да се у Десци обавезно треба придржавати правила – „удри бригу на весеље”!

Предраг Мандић

Двојезични натпис на новом Дому здравља у Десци

ка у Европу, Европску унију у догледно време, а добре везе за сарадњу могу погодновати да дођемо и до заједничких средстава. Сложним снагама можемо унапредити рад на пољу школства, културе, а ту су и пројекти мале привреде. Очекујемо да период који је пред нама разреши неке дилеме, нормално, и те финансијске токове који су битни за све ово.

Први дан приведен је крају концертима и уличним балом, а већ сутрадан, у јутарњим часовима, приређено је такмичење у риболову и рукомету. Поред овог, у Рекреационом центру уприличено је још једно надметање: шесто по реду међународно такмичење у кувању, на којем су, поново, своје кулинарске способности представили градоначелници разних насеља. Међу њима су из Србије били Силвија Домонкош, начелник Мајдана и Драган Недељков, начелник Банатског Аранђелова.

У дугачком реду домаћих и страних кувара, уочени су и наши мајстори кухиње. Кристифор Брцан, председник Самоуправе Срба у Десци и Културно-уметничког друштва „Банат“ остао је веран традицији и поново ставио кецељу око врата, што је значило

Предраг Величковић, председник СО Нови Кнежевац и Јожеф Шимић, начелник Деске, након потписивања уговора о сарадњи

Борис показао како се цепају дрва и пеку добри ћевапи и пљескавице. Одабрани тим за велике подвиге, што се касније и доказало. Наиме, одлуком жирија, кулинарској екипи Самоуправе Срба у Мађарској додељена је посебна награда, а и Кристифор Брцан се окитио једним трећим местом у разним категоријама.

Срби, тачније дешчански Срби били су заступљени и у културном програму: уз пратњу Оркестра „Лале из Баната“ на челу са Максимом Русом, публици се, најпре,

Кристифор Брцан и српски лонац

Бура Поповић, добитник одликовања Витешки крст Републике Мађарске

Свуда проћи, у Липову доћи

Председнику Уреда за националне и етничке мањине у Мађарској, Бури Поповићу, недавно је додељено високо државно одликовање: Витешки крст Републике Мађарске. Свечана предаја уприличена је приликом обележавања петнаестогодишњице постојања и рада ове институције, а у образложењу одлуке стоји да му је орден додељен за вишегодишњи успешан рад у интересу националних мањина.

– Ипак морам да почнем овај разговор сећањем на Липову у којој сам заједно са својим вршњацима, Србима, Мађарима и Немцима, провео најлепше године свог детињства. Одатле ме је пут одвео у такозвану мањинску политику, до Демократског савеза Јужних Словена, а касније до Уреда за националне и етничке мањине. За

Самоуправни систем остаје

– Мислим да у догледно време самоуправе неће бити укинуте. Самоуправа је правно лице која има право да дође до новчаних средстава, да потписује уговоре, споразуме, док клубови или удружења нису за то овлашћени нити ће бити. Штавише, просторије у којима раде земаљске мањинске самоуправе прећи ће у њиховом власништву, што је и једна од ставки новозмењеног Мањинског закона.

ангажовање у тој области сам и добио ово признање. Требало је да га преузем 20. августа, међутим истог тог дана у Липови смо имали састанак бивших мештана који сада живе у разним крајевима не само Мађарске него и света. Сада Липова броји око 600 душа, а само гостију је било преко 500. На тој свечаности сам добио плакету са грбом свог села. Ето, ипак ми је било важније да тога дана будем у Липови, а ово државно одликовање ме је сачекало по повратку.

Као што знамо, сва одликовања се пре или после нађу у фиокама, а касније заврше на Ечери пијаци. Бивши председник Арпад Генц је био у праву када је сва та одликовања продао и новац уложио у хуманитарне сврхе. Наравно, моја одликовања не вреде колико његова.

Сматрам да су права признања она која човек добије непосредно, у виду похвалних речи или захвалности од заједнице за коју је радио. Мени су најдража одликовања она која сам добио од своје околине: од своје бивше школе на Тргу ружа и од Универзитета у Печују где сам студирао.

У Уреду за националне и етничке мањине сте од његовог оснивања. Како је све почело?

– У Уред сам стигао са места

секретара Демократског савеза Јужних Словена, на позив Јохана Јаноша Волфарда, тадашњег секретара Немачког демократског савеза. Он је добио задатак да формира Уред за националне и етничке мањине и приликом одабира сарадника обратио се најпре неколицини својих колега. Сакупили смо се, израдили годишњи и вишегодишњи план рада, али је ипак најважнији био рад на доношењу Мањинског закона и на формирању мањинских самоуправа. Историја мањинског живота није почела са транзицијом јер смо ми имали своје институције и раније. Међутим, дух новог времена створио је услове да се у свим земаљама све већа пажња посвећује мањинама. У Мађарској, додуше, мањине нису тако бројне као у неким другим земаљама, али су и те како важан чинилац у унутрашњој политици. Због њихове малобројности је мањинску политику било лакше решавати.

После формирања мањинских самоуправа требало им је за почетак рада дати новац, инфраструктуру и помоћи им да крену са радом. То је било најбитније у првим годинама функционисања Уреда. Нисмо желели да будемо институција која је изнад мањина и која се сукобљава са њима, него смо сматрали да треба да заступамо њихове интересе у Влади, односно пред њом. Мислим да смо у томе успели јер нас руководиоци мањинских самоуправа и цивилних организација не сматрају влашћу, него колегама који раде у истом правцу као и они.

Како се сам Уред касније развијао?

– Наш Уред је био прва таква институција у региону, па су из судских и неких других земаља долазили код нас да проуче како смо ми то решили. По повратку су у својим срединама формирали институције које данас нису само уреди, него у појединим земаљама и министарства. Сазиване су и међународне конференције, а све то захтевало је да формирамо и Одељење за међународне везе. Затим је уследила ланчана реакција која се огледала у оснивању економата, секретаријата, персоналног и одељења за односе с јавношћу, тако да смо данас стигли до тридесет запослених.

У оснивачком акту који је дати-

ран 30. августа 1990. године пише да је то Уред Владе. Он је то и данас, али пошто је на његовом челу председник који је у рангу државног секретара – ја сам у рангу заменика државног секретара – дакле нисмо у Влади, потребно је да неко од министара заступа Уред у самој Влади. На почетку је то била дужност једног министра без портфеља, затим неких других министара, а сада је то министарка за породицу, омладину и социјална питања Кинга Генц.

Како из данашње перспективе оцењујете резултате које је Уред до сада постигао, односно има ли важних питања која су остала нерешена?

– Што се тиче структуралних питања, мислим да се ту постигло све што се могло, формиране су земаљске и месне мањинске самоуправе, али још нисмо стигли до културне аутономије мањина. Ни ми Срби, а ни остали, немамо потребне институције за културну аутономију. Примера ради, наше позориште које ради већ десетак година нема своју сталну сцену у Будимпешти; немамо праву библиотеку јер она у земаљској самоуправи је у оквиру њиховог канцеларијског простора; основан је такозвани Културно-документациони центар, али без својих просторија; батањску Српску школу треба обновити; услови за рад у нашим редакцијама, пре свега финансијски, нису какви би требало да буду; руше нам се цркве...

Потребно је да ми из нашег интервентног фонда финансирамо поправку неких цркава, али погледајте рецимо оне у Сентандреји. У најлошијем стању је Пожаревачка. Ту је и више сеоских цркава које треба обновити. Недавно сам био у Јегри и видео да тамошња српска црква поново труне, да се зид споља руни. Њихово очување би био и интерес Мађарске, а не само наше мањине.

И Текелијанум би требало обновити, али то много кошта. Ово питање се, по мом мишљењу, може решити само уз финансијску помоћ мађарске и српске владе и Епархије будимске. Епархија нема довољно новца за тај посао и зато треба да тражи помоћ обе владе.

Бура Поповић

Наравно, не самостално, већ уз помоћ Самоуправе Срба у Мађарској пошто је она у позицији да може да лобира и код ове и код оне владе. То је огромна зграда и тамо би требало да се уселе све наше културне институције и установе. Одржавање тог великог простора је јако скупо и зато би требало да има што више корисника.

Које ставке бисте могли издвојити као најважније из планова које Уред има у ближој будућности?

– Један од планова је припрема нових избора за мањинске самоуправе и то према новим прописима јер је у Мањинском закону дошло до знатних измена, поготово у оном изборном делу. Мислим да у догледно време самоуправе неће бити укинуте. Самоуправа је правно лице која има право да дође до новчаних средстава, да потписује уговоре, споразуме, док клубови или удружења нису за то овлашћени нити ће бити. Штавише, просторије у којима раде земаљске мањинске самоуправе прећи ће у њиховом власништву, што је и једна од ставки новозмењеног Мањинског закона.

И просторије у Нађмезе улици прећи ће у власништву ССМ односно СДС-а, о чему смо недавно разговарали у шестом кварту. Они су дали повољну понуду за откуп тих просторија, а пошто је њихов корисник Српски демократски савез, он има право да их купи. Ми смо у ту сврху обећали 15 милиона форинти, али са Савезом не можемо да потпишемо споразум, већ новац можемо дати само земаљској самоуправи. Зато је сада на ССМ и СДС-у да склопе споразум о сувласништву тих просторија (однос би био 50%-50%) и тако ће доћи до новца који намеравамо да им дамо. То би требало што пре да ураде, јер је добро познато да одуговлачење може да доведе и до неуспеха.

Д. Ј.

Очекује се брз договор СДС-а и ССМ

– Просторије у Нађмезе улици прећи ће у власништву ССМ односно СДС-а, о чему смо недавно разговарали у шестом кварту. Они су дали повољну понуду за откуп тих просторија, а пошто је њихов корисник Српски демократски савез, он има право да их купи. Ми смо у ту сврху обећали 15 милиона форинти, али са Савезом не можемо да потпишемо споразум, већ новац можемо дати само земаљској самоуправи. Зато је сада на ССМ и СДС-у да склопе споразум о сувласништву тих просторија (однос би био 50%-50%) и тако ће доћи до новца који намеравамо да им дамо. То би требало што пре да ураде, јер је добро познато да одуговлачење може да доведе и до неуспеха.

Табан поново у Турској

Једанесто традиционално Табанско вече одржано је почетком јуна, после којег је уследила скоро двомесечна пауза, да би се друштво поново окупило почетком августа, а разлог окупљања биле су припреме за нову турнеју по, већ добро познатој, Турској.

Избор ове медитеранске државе, пао је због прошлогодишњег, веома позитивног искуства.

У одржавању контакта са организаторима велику улогу имао је Петар Фишт, који нам је и током целог боравка у Турској био од велике помоћи.

На пут се кренуло 12. августа у раним јутарњим сатима, да би се у Нишу, (код Петра), направила пауза, са веома љубазним домаћинима, уз плескавицу, свињетину, вино, добру музику и наравно, још боље расположење.

Фестивал је трајао од 14. до 21. августа, а домаћин је био град Тузла, близу Истанбула, у којем је истовремено, одржана и трка Формуле 1, Велика награда Турске, по први пут у историји овог спорта.

Организатори фестивала, смештај су нам обезбедили у прелепом кампу, у граду Пендик, на обали Мраморног мора, заједно са свим учесницима ове феште. Поред нашег ансамбла, на овој међународној смотри фолклора, учествовали су још представници Немачке, Бугарске, Пољске, Шпаније (иначе наши стари знанци, из града Сердањола дел Валес, код којих смо гостовали 2001. год.), Кипра, Мексика и Тајланда.

Културно-уметничко друштво „Табан” представљало је Србе из Мађарске, са кореографијама „Шопске игре”, „Мачва”, „Игре из Ужица”, „Лесковац” и „Влашке”, са пратећим оркестром „Ђидо” из Бечеја, под управом Мише Силашког, и виолинистом Золтаном Комароми-Шилером.

На свечаном отварању, у недељу, 14. августа, после дефилеа градом Тузла, уз бурне аплаузе мештана, сви учесници представили су се по једном кореографијом, а наш избор пао је на веома динамичне „Шопске игре”.

Наредних дана, учесници фестивала, подељени су на две групе, и сваке вечери су Тузлане забављала по четири ансамбла, кореографијама од 10-15 минута. Тако нам је сваки други дан био слободан, што смо искористили за обилазак Истанбула и Босфорског мореуза.

Једнодневни програм, крстарење по мореузу, било је изненађење организатора, у среду, 17. када су се сви плесачи и музичари окупили на туристичком броду, и кренули ка граду, који спаја Европу са Азијом.

Пловидба до приморског градића трајала је три сата, током које смо размењивали позитивна искуства и познанства, са нама интересантним странцима са свих страна света. Приставши у луку малог рибарског места уследио је двочасовни обилазак тамошњих улица, радњица и кафића.

У повратку смо на броду направили незаборавну журку са члановима посаде, укључујући ту и капетана брода.

Тај дан био је још резервисан и за представљање нашег ансамбла осталим културама. „Табан” је публику забављао песмом из кореографије „Ужице” и „Шопским играма”, након чега је гостима послужен мађарски специјалитет, паприкаш уз песму и свирку нашег оркестра. Дружење је трајало

Чланови КУД-а „Табан” на фолклорном фестивалу у Турској

до ране зоре, а завршено је освежавајућим купањем у базену кампа.

Пошто прошле године, због безбедносних разлога, нисмо имали прилике да обиђемо један од најлепших градова света, ред је био да то учинимо сад. Зато се у четвртак кренуло ка Босфорском мосту, са којег се простире предиван поглед на највећи град Турске, Истанбул.

После једночасовне вожње од Пендика до Истгбула, прва знаменитост коју смо посетили, била је Аја Софија, базилика, „божанска мудрост”. Мајсторско дело византијске уметности, саграђена је за време цара Јустинијана 532 године, а када су Турци освојили Византију претворена је у џамију 1453. год. Од 1935. године је музеј римске и византијске уметности. У Аја Софији смо видели неколико очуваних хришћанских мозаика из XII века, као што су „Константин међу свецима” и „Јустинијан милосрдни”.

Следеће што смо обишли, била је Плава џамија. То је прелепа џамија са шест минарета, а радио ју је Мехмед Ага, Синанов ученик. Посвећена је Султану Ахмеду I. Осликана је прелепим плочицама (има их 20 000), а изнутра их осветљава 260 прозора.

Слободно време сви смо користили за куповину, обилазак чувеног Базара. У лавиринту улица и радњи, веома симпатични турски трговци нудили су нам велики избор сувенира, злата, тепиха, коже... А поред тога што су они веома љубазни, (мада неки умеју бити и мало напорни), служе се свим језицима света, тако и српским и мађарским. Зато, што се споразумевања и обавезног ценкања тиче, уопште нисмо имали никаквих проблема.

Да свечано затварање овогодишњег фестивала, у Тузли, буде заиста спектакуларно, потрудили су се организатори. Као и на првом наступу, и ове вечери су своје кореографије извели сви учесници. „Табан” је на сцену изашао с кореографијом „Влашке игре”, и са њом одушевио како турску публику, тако и остале фолклораше. Овај део програма трајао је око сат и по, након којег се на бини појавио турски „Мирослав Илић” и одржао свој концерт. Предиван ватромет после турских народњака значи крај ове приредбе – мислили смо сви. Али не, то још није било све. Уз екстра осветљење и обавезан дим на бини, појавио се Исмаил – сан свих турских жена – (то смо проценили по њиховом понашању у тренутку његове појаве), и својим невероватним шармом и сценским извођењем, уз пратњу кроз маскираног лика за синтисајзером и двојице плесача, довео је до лудила све љубитеље турске поп музике. Била је то права завршница за прави фестивал.

Наравно, сутрадан се никоме није ишло кући, али, као и свих ових година, вратили смо се пуни нових доживљаја, успомена и са надом да нас и наредних година чекају нови фестивали, нова искуства, нова познанства.

Ксенија Хари

Табанаши у разгледању знаменитости Истанбула

ЛЕЗИК НАШ

МАТЕРЊИ

Рубрику води: Предраг Степановић

У прошлој лекцији смо говорили о руци, а сад да видимо неке делове руке. Делови руке су надлактица, подлактица, лакат, шака, па и пещица што је у ствари стиснута шака, длан, прсти – палац, кажипрст, средњи или велики прст, домали прст и мали прст – нокти. Анатомија, наравно, зна и за разне кости, зглобове, мишице, али ми се сад у то нећемо упуштати.

О лакту имамо прилично мало израза, али зато да их видимо.

За човека који се безобзирно пробија кроз живот, не бирајући средства, каже се да има *добре лактове*, *јаке лактове* и сл. Он је, једном речју, *лакташ*.

Није баш пристојно *обрнути*, *одмерити лактом*, *показати* или *послати лактом некоме*, али се дешава да тако нешто чинимо. Физички то изгледа тако да савијемо руку и истуримо, уперимо лакат према некоме и тиме изражавамо, додуше недовољно, свој презир, гнев, одбијање, негодовање и слично. Иако је то, као што рекох, непристојно, по бројним примерима из литературе можемо закључити да се ипак често дешава. „Томча наводацију дочека не може бити боље. Али тасту ... посла лакат”, пише Бора Станковић. Остале примере ћу цитирати без навођења извора. „Доведоше суду човека који ... не слуша никакву власт, ни општинску, ни државну: Кмет му ... заповедио да заједно с другим сељацима креше некакву боцу, а он одмерио лактом и бирову и кмету”. „Он (краљ) тражи још два милиона мираза за своју ћерку. Овде гецо ништа не вели, него само одмерава лактом.” Па, толико о том непристојном одмеравању.

Него да вас питам: да ли сте икада покушали да пољубите свој лакат. Мени то никада не би пало на памет, али док ово пишем, покушао сам и никако ми није пошло за руком. Вероватно ни другоме па је зато и настао израз *пољуби се у лакат* за негацију, за оспоравање, у смислу „хоћеш, врага”, кад хоћемо да кажемо да од тога нема ништа, то не може бити. Ево један пример од Бранка Ћопића: „Ил’ држиш, ваљда, да ти је сабља вреднија од моје дреноваче! Пољуби се у лакат господски сине!”

Кад се каже да су некоме *прогледали лактови*, то не значи да су му лактови добили очи, него да су му, сиромашу, рукави на лакту поцепани.

Проговориће на лакат, каже се за особу која не може да ћути.

Ко је огрезао у крви тај је *крвав до лаката*.

„*Радила бих до лаката*, само да се крава не прода”, каже Јулије Бенешкић, што ће рећи радила би много, напорно, тешко.

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Дављење у наранџастом вагону

Икао што ти рекох у прошлој писму, стари добри Келети је поново живоу, барем што се југо-путника тиче. Нису они у Пешти масовна појава, као раније с обзиром да је од четвртог августа постављена још једна, овога пута највиша препона коју ваља прескочити до добијања мађарске визе. Зато се многи наши сународници радије одлучују за путовање на Запад него у суседну земљу. Кажу, ако већ треба да мољакамо некога да нам пише позивно писмо и оверава га у полицији, онда ћемо радије малтретирати познанике у богатијем делу Европе па уз незнатно већи трошак видети и Ајфелову кулу, Биг бен, Криви торањ, Јулијин Балкон или Колосеум.

Туристички расположени житељи СЦГ кренули су, дакле, углавном негде другде (под туризмом не подразумевам ђачке екскурзије којих ће ове јесени можда и бити), а они који су пословно или фамилијарно везани за Мађарску најчешће се срећу у првом, наранџастом вагону железничке композиције која из Пеште преко Новог Сада и Београда води на исток и назад.

У једном од купеа тог вагона се пре пар недеља сакупило занимљиво друштво. Међу њима и zgodна, говорљива плавуша. Чим се појавила на вратима знао сам је врло мала вероватноћа да ће затворити уста до Келетија, односно да ће било ко од нас те ноћи барем на минут успети да склопи очи.

Седела је са двојицом својих другова (при крају путовања се испоставило да јој је један од њих дечко, или је то баш те ноћи постао) и причала. Не сећам се више шта, знам само да нам је показивала своје тирсинге на пупку, језику и носу и да смо се се нас троје, који смо седели на супротној страни купеа и који се претходно нисмо познавали, међусобно паћенички гледали и прећутно титали: зашто јој неко не каже?

Кондуктеру који је ушао да тражи карте обратила се тоном који, претпостављам, нерадо користе и данашње крунисане главе када се обраћају својој послузи:

– Изволите. Знате, ја сам новинарка редакције Б92. Послата сам да ексклузивно извештавам са Сигет фестивала у Будимпешти – при томе је, као случајно, прелетела погледом преко наших лица, очекујући, вероватно, неки знак нашег страхопоштовања. Нама су, међутим, за очне капке у то доба ноћи већ биле потребне поштапанице.

– Хвала, довољна је само карта – рекао је равнодушно кондуктер и наста-вио даље.

Помало разочарана, наставила је и она. Писаћу ти како.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Умро Драгоје Лукић

Дешифрирајући стравични редни број смрти, Драгоје Лукић је потврдио идентитет око 80.000 убијених девојчица и дечака у Павелићевој НДХ.

Свој готово 50. годишњи неуморни рад сублимисао је у књизи „Били су само деца” у којој је описао страдање 19.432 девојчице и дечака у усташком логору Јасеновац.

Драгоје Лукић рођен је у Милошевом брду на Козари. У лето 1942. године, заједно са целом својом породицом одведен је у Логор Стара Градишка где је убијено седморо Лукића, међу којима су петоро била деца.

Трагајући после рата за својом браћом и сестрама, Лукић је у Загребу дошао до картотеке са именима логораша, које је спасила група загребачких хуманиста на челу са Дианом Будисављевић. Тако је почео његов истраживачки рад. Лукић је радио индивидуално о свом трошку, и за свој рад је добио многобројна признања.

Стваралаштво деведесетих

„О нормалности: Уметност у Србији 1989–2001” назив је изложбе која је 11. септембра отворена у Музеју савремене уметности у Београду.

Кустоси изложбе Бранислава Ањелковић, Дејан Сретеновић и Бранислав Димитријевић рекли су, да је 1989. година узета као преломна година када се последњи пут говори о југословенској уметности. Те године у Сарајеву је одржана изложба под називом „Југословенска документа”. С друге стране, на други начин, преломна је и 2001. када се заправо и јавила потреба да се преиспита уметност претходне деценије. За изложбу су изабрани радови око 60 уметника и

уметничких група који су током овог периода стварали у Србији и чија дела на различите начине одражавају политичку, економску и културну климу у земљи, али, истовремено покушавају да одрже уметност као аутономну област независну од драматичних збивања.

Нови директор Позорја

Одлуком 44 одборника, уз четири уздржана гласа од укупно 77 чланова Скупштине града Новог Сада, јуче је, на једанаестој седници овог форума, променен први човек Стеријиног позорја, једне од најзначајнијих наших театарских институција: мр Мирјана Марковиновић, досадашњи директор Позорја, разрешена је дужности, а на исто место постављен је мр Мирослав Радоњић.

И поред чињенице да је велики број одборника изашао из скупштинске сале, остало је 47 одборника, углавном из Српске радикалне странке, па су тако одлуке о промени директора Стеријиног позорја донете већином од 44 гласа.

Друга Ноћ музеја

Друга београдска Ноћ музеја биће одржана 17. септембра, када ће сви посетиоци имати прилику да, од 18 до 02 сата, обиђу чак 15 локација – Манакову кућу, Римски бунар, Барутану, Казамате, Музеј примењене уметности, Музеј позоришне уметности, Галерију природњачког музеја, Кошаркашке терене на Калемегдану, Конак кнегиње Љубице, Павиљон „Цвијета Зузорић”, Уков и Доситејев музеј, Институт Сервантес, Гете институт и Француски културни центар. Према речима једног организатора Ане Јовановић, Ноћ музеја је културна манифестација која се одржава у више од 120 градова широм света. Идеја Ноћи музеја је да се са једном картицом, по цени од 100 динара, обиђе што више музеја, који ће у том тренутку имати атрактивне програме. Прва Ноћ музеја у Београду одржана је 16. априла ове године, када је више од 20.000 људи посетило музеје.

...И

ТАЧКА

Диктат

У свим основним и средњим школама Б. прошле недеље је започела настава, а учитељице су, сходно наставном плану и програму, својим ученицима задале писмени задатак под насловом „Шта сам радио/ла за време распуста”, а врло добро су знале да им тиме сипају со на рану, јер их подсећају на све оно што би клинци и наредних месеци врло радо радили, али неће моћи јер су сада поново под њиховом немилосрдном командом.

Муж и жена

Живе у граду Б, у комшилуку песника М, средовечни супружници, више од две деценије у браку, који се свакодневно псују и вређају, он њу назива „луда краво”, а она њега „пијана будало”, али им ни на крај памети није да се разведу, и остаће заједно до краја живота, помисли М, јер тачно знају да су обоје у праву.

Пост

Песник М, једнога дана одлучи да пости, па се прво одрекне меса, јаја, путера и млека, затим и хлеба и свих житарица, на крају и воћа и поврћа, па је данима пио само воду, а затим покуша и без ње, а кад виде да му и то полази за руком одлучи да пост учини потпуним и да се одрекне и ваздуха, и успео је тако да пости читава два и по минута, но затим је, полуонесвесан, успео да се довуче до фрижидера и да тако свој пост приведе крају.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ**Свети отац, други пут**

Сви се сећамо како је Светозар Маровић пре две године разговарао са папом Јованом Павлом II, изјавивши потом, олако и непромишљено, да ће свети отац 2004. посетити Србију и Црну Гору. Синод Српске православне цркве реаговао је тада прилично оштро и најављену посету назвао „непожељном“. Светозар Маровић је прошле недеље поново кренуо у Ватикан. Овај пут је био обазривији, па је ишао преко Београда, где је разговарао са српским патријархом Павлом, да би се тек после тога у папској летњој резиденцији Кастелгандофу сусрео са папом Бенедиктом XVI.

За многе је најважнија у овој вести била случајност што је председник Србије и Црне Горе први државник којег је свети отац примио на почетку свог понтификата (пар дана раније папа је примио председницу Ирске, али је ова посета била приватне природе). За неке друге, међутим, овај сусрет има далеко већи значај. Изгледа као да се председник Маровић сада појавио у улози посредника између две Цркве, које имају „исти“ став: за папину посету Београду још нису сазрели услови. Познаваоци прилика, међутим, тврде да Ватикан, са једне стране, поштује стратегију отварања према православном свету, коју му је у аманет оставио покојни папа, и држи његове метафоре о римокатолицима и православцима као о „два плућна крила Европе“, док им, са друге стране, не пада на памет да у Београд долазе као незвани гости.

Што се Српске православне цркве тиче, чини се да Синод према Бенедикту XVI гаји другачије „емоције“ у односу на његовог претходника и да би зато могао мекше да реагује. Они најсмелији чак кажу да је папина посета у овом часу потребнија нашој Држави и Цркви него самом папи.

Обични Срби су на целу причу реаговали типично српски, дакле, несложно, тако да мишљења варирају од гостопримства до ушевљивачких предлога типа „може да дође, ал' прво да клекне и извини се за протеклих 500 година“. Има, дакле, оних којима је познато да је овај папа у време док је био немачки кардинал Рацингер давао значајну финансијску помоћ српској црквеној општини у Келну. Заговорници папиног доласка сматрају да се Срби најзад морају оставити ирационалних емоција и ствари посматрати прагматично – долазак светог оца би, кажу они, оставио велики утисак у свим католичким земљама, што би нама итекако било од користи у време преговора о будућем статусу Косова. Чини се, ипак, да су гласији они који подсећају да су Грци, на пример, примили папу, али да је овај прво морао да призна одговорност Ватикана за пад Цариграда! Тако ова врста Срба тражи извињење за прећутну подршку геноциду над српским живљем у Павлићевој НДХ и потпомагање трансфера усташа и њиховог блага преко чувених „пацовских канала“. Спорне тачке су, затим, беатификација Алојза Степинца, признавање Хрватске и БиХ итд. Било је, дакако, и духовитих мишљења, па је тако неки момак из Крагујевца изјавио: „Ја лично бих више волео да дође 'Фолксваген' и купи 'Заставу' него да ми папа долази у мерцедесу.“

АБВ

ТЕКУЋА**ТРАКА****Ругова има рак**

Председник Косова и Метохије др Ибрахим Ругова саопштио је у телевизијском обраћању грађанима Космета да болује од рака плућа. Ругова, који се у Приштину вратио након лечења у Немачкој, истовремено је истакао да ће наставити да обавља своје дужности и да неће подносити оставку „јер је ово време кључних разговора за будућност покрајине“, додајући да је „независност Космета његов дугогодишњи циљ“.

Црква као ноћни клуб

Потпредседник општине Приштина Радојица Митровић затражио је од руководства града да спречи усвајање урбанистичког регулационог плана, којим би се узурпирало земљиште у власништву Српске православне цркве у центру Приштине. Према предлогу новог урбанистичког плана за храм Христа Спаса предвиђена су четири решења. На првом месту је рушење, друго предвиђа да се незавршена црква претвори у експонат, трећа могућност је да се објекат преуреди у галерију или ноћни клуб, а као последња варијанта помиње се могућност да црква задржи садашњу функцију.

Оптужница против Јовановића

Пето општинско јавно тужилаштво подигло је оптужницу против Чедомира Јовановића, бившег потпредседника Владе Србије, и Драгише Блануше, бившег управника Округног затвора у Београду, због неовлашћених посета члановима земунског клана Душану Спасојевићу и Милету Луковићу 2001. године и злоупотребе службеног положаја. Чедомир Јовановић је оптужен за подстрекивање бившег директора Блануше на злоупотребу службеног положаја.

Ковачевић шампион света

Овогодишњи, 48. конгрес Комисије ФИДЕ за проблемски шах, који је у Еретрији, на острву Евија близу Атине, окупио више од 250 учесника из 36 земаља завршен је свечаним проглашењем победника у најважнијим такмичарским дисциплинама. Велике појединачне успехе остварио је српски проблемски велемајстор Марјан Ковачевић (48), победом на Другом светском првенству у компоновању двопотезних проблема, после првог места на пратећем такмичењу у брзом решавању такође двопотезних проблема.

Тајфун у Јапану

Најмање 32 особе су погинуле или нестале у Јапану и Јужној Кореји у налету тајфуна Наби који је прошле недеље протутњао јапанским архипелагом. Тајфун Наби, што на корејском значи лептир, прошлог уторка је погодио јапанско острво Кјушу, а ветар је достигао брзину од 144 километара на час. Ово је 14. тајфун у сезони и трећи који се очекивао ове године на обалама Јапана.

Послодавци нису одговорни за Сунце

Послодавци у Европи неће се сматрати одговорним за превелику изложеност својих радника сунцу, одлучио је прошле недеље Европски парламент. Парламентарци су одбацили предлог за увођење обавезујућих прописа о томе широм ЕУ, остављајући свакој земљи чланици да одлучи да ли послодавци треба да заштите грађевинске и пољопривредне раднике и келнерице у баштама од опасног сунчевог зрачења. Социјалисти и Зелени у Европском парламенту рекли су да је такав закон неопходан како би се смањила стопа оболелих од рака коже међу радницима који раде на отвореном простору, али је десница одбацила то, оцењујући да је то пример покровитељски настројене државе која оптерећује привреду.

ОКО**ПЛАНЕТЕ**

Градоначелник Њу Орлеанса тражи присилну евакуацију

Ниво воде полако опада

Градоначелник Њу Орлеанса Реј Нагин наредио је прошле недеље полицији и војсци да силом евакуишу све становнике који одбијају да напусте поплављени град, док војни инжењери убрзано раде на испумпавању воде у оближње језеро, јављају агенције. Инжењери тврде да рок за испумпавање воде варира од три недеље до три месеца, зависно од времена, стања пумпи и количине дрвећа, делова зграда и лешева који плутају по води. Посао нам отежава и спорадична размена ватре са „наоружаним криминалцима“, рекао је глави војни инжењер Ричард Бегнар.

Ниво воде у граду полако опада, али и даље постоје они који не желе да напусте град. Верује се да је у Њу Орлеансу остало још око 10.000 људи, а неки су више од недељу дана заробљени у домовима. Поједини становници отворено су рекли да не желе да напусте своје домове иако је Нагин упозорио на могуће избијање болести због прљаве воде.

Кина помаже САД

Кина је утоварила робу у вредности од 1.5 милиона евра која се састоји од шатора, постелине и генератора жртвама урагана Катрина. Роба тежине 100 тона утоварена је у авионе на Пекиничком аеродрому одакле ће бити допремљена у државу Арканзас, изјавио је Ванг Ханђианг, из кинеског Министарства за спољну трговину. И многе друге земље понудиле су помоћ као што су Индија, Тајван, Јужна Кореја, Јапан, Авганистан, Аустралија итд.

Помоћ од 51,8 милијарди

Амерички Конгрес веома брзо је прошле недеље одобрио додатну помоћ од 51,8 милијарди долара за жртве урагана Катрина као додатак на 10,5 милијарди долара које су одобрене претпрошле недеље. Представнички дом Конгреса са 411 гласова за и 10 против и Сенат са 97 гласова за и ниједним против одобрили су помоћ коју је тражио председник САД Џорџ Буш. Помоћ предвиђа и да све породице добију по 2.000 долара као прву помоћ. Велики број жртава и помоћ која ће пореске обвезнике коштати између 150 и 200 милијарди долара изазвали су велике критике на рачун федералних власти и њихових акција током и после урагана који је 29. августа погодио југоисточну обалу САД.

Шеф епидемиолошке службе у Луизијани Раул Ратард изјавио је, међутим, да бактерија из породице колера, од које је умрло већ пет особа после налета урагана Катрина у САД, не би требало да изазове епидемију. Смртоносна бактерија „вибрио вулнификус“ највише погађа старије и болесне, тако да десетинама хиљада оних који су били у контакту са загађеном водом у Њу Орлеансу не прети опасност од епидемије, рекао је Ратард. „Нисам изненађен да су неке особе које су биле изложене бактерији умрле али се многи, који такође буду изложени, неће ни разболети“, рекао је тај стручњак.

Председник САД Џорџ Буш и Конгрес спровеће одвојене истраге о раду федералних власти током и после урагана Катрина. „Власти на свим нивоима биле су неуспешне“, оценила је републиканска сенаторка Сузан Колинс. Она је најавила да ће одговарајући одбор Конгреса одржати слушања и додала да је „тешко разумети недостатак спремности и неадекватни одговор на катастрофу која је годинама предвиђана, и на специфична упозорења“ данима очи урагана.

ЕКО

НОМИЈА

Ближи се ревизија аранжмана са ММФ

Још неколико отворених питања

„Постоји још неколико отворених питања, али верујем да ћемо за наредних месец дана наћи одговоре и на њих и да ћемо успешно завршити шесту ревизију аранжмана са ММФ што значи да ће трогодишњи уговор успешно да се заврши”, рекао је прошле недеље потпредседник Владе Србије Мирољуб Лабус одговарајући на питања новинара која су се односила на поруке ММФ.

Лабус је нагласио да ЕУ очекује стриктно поштовање и реализацију уговора са Међународним монетарним фондом, да је макрофинансијска помоћ везана и за спровођење договора са ММФ и да се ту за ову годину налази око сто милиона долара. Он је навео да су отворена питања везана за издвајање неких предузећа која нису основне делатности у јавним предузећима, за услове под којима ће се расписати тендер за приватизационог саветника за НИС и питање

Расту девизне резерве Србије

Народна банка Србије саопштила је прошле недеље да су девизне резерве у првих осам месеци ове године порасле за 31,8 одсто и да износе 4,1 милијарди евра. Последњег дана августа, девизне резерве овлашћених банака износиле су 628,8 милиона евра, тако да су укупне девизне резерве Србије достигле око 4,73 милијарди евра, што тренутно покрива новчану масу са 263,9 одсто, наводи се у саопштењу НБС. Од почетка године до 31. августа, динар је номинално депресирао према еврџу за 6,4 одсто.

СРПСКА

ПОШТА

Ко умје, њему двије

У данашњи земан, валахи, није упутно бавити се исламом, јер би ме свакојаки белај могао снаћи, ако би се замерио овој браћи. Могао би ме, безбелу, неки кадија оптужити да сам домуз, да не кажем крме, и послати заптије, да ми адекватан зулум учине. Јалах, јалах, халах, сиктер, море од мене!

Ма не ви, халвације, сластичари и бурекије, него шјетанске мисли које ми говоре како би се у одсудном часу могао супротставити шеријатском праву. Па нисам ја шерет да шеријату пркосим, џанум! Нисам ја, тако ми дина, харамџа или буџаклија, него љути арслан који сербез тише о догађајима у матици, а некад и шире. А волим и пире. Мерхаба, молим, још једну крменадлу ћу да зромим.

Па шта ако сам већ појео једну, имам ја право да поједем две, а можда и три, ко те пита, све зависи од мог апетита.

Али, шта сам оно хтео рећи пре него земан истече у доњи део пеичаника, и суштину промени вече у сабах сутрашњег лика.

Е, баш сам самом себи дика, кад ухвати ме, 'еко, поезије рика. Личим на оног Бразилца Зика, што је лопту пика'.

Па то сам хтео да вам телалим, како је у Новом Пазару санџачки муфтија хаџи Мухарем Зукорлић узео још једну жену, а све према одредбама шеријетског закона, што је скренуло позорност влашке и каурске јавности, аферим.

Тако ти се, мој амица, почело ћеманити и шарџијати по новинама како је хаџија прекршио

измена Закона о пензијама који ће бити на дневном реду парламента.

„Када је реч о тендеру за приватизационог саветника, готово све је усаглашено осим једног, а то је да ли ће у самом тендеру да се наведе да две рафинерије иду на продају стратешком партнеру са продајом већинског удела, или ће то, евенуално, тај приватизациони саветник да саветује као једно од најбољих решења”, саопштио је Лабус.

Међу онима који ће седети за преговарачким столом са представницима Међународног монетарног фонда најлагодније ће се, уз гувернера Радована Јелашића, осећати управо Млађан Динкић. Чињенице говоре да је Министарство финансија све обавезе преузете споразумом са ММФ реализовало. Ребалансиран је буџет за ову годину и у њега су уграђени захтеви о смањењу броја запослених у државним и јавним службама, али и због нараслих социјалних давања услед повећане инфлације. Системом принудних наплата повећан је степен наплате пореских обавеза, а са праксом смањивања пореског дуга за једну милијарду динара месечно до краја године биће, како је обећано, настављено.

Пред министром финансија је још један велики испит – доношење буџета за 2006. годину, најкасније до 1. новембра ове године, и то склопљеног тако да представља за још један одсто ГДП смањење јавне потрошње, што после овогодишњег поправљања фискалног биланса од 1,5 одсто није нимало лак задатак. Ребалансом овогодишњег буџета у коме су направљени и неки резони чвршћи од договорених са ММФ као и изменом читавог пакета финансијских закона, међу којима су најважнији Закон о буџетском систему и Закон о јавном дугу, створен је много бољи амбијент за лакше постизање фискалне консолидације на нивоу земље, што јесте један од кључних параметара на којима ММФ оцењује фискалну политику у Србији. Како ће бити уобличен буџет за наредну годину умногоме зависи од тога какве ће промене бити усвојене у пензијском систему, у реформи здравства, код трансфера локалној самоуправи, систему субвенција.

закон и тобоже велики ђунах сагрешио само зато што је своју емоцију регулисао тј. решио. Не чуде нас, међутим, јазије оних што се у Мухамедову веру не разумију, него нас боли то што се у самом Санџаку на ову тему полемисше и придружује.

Тако Зибија Шаренкатић, координатор Културног центра „Дамад” из Новог Пазара, тражи од државе Србије да се заштите женска права: „Кад се посматра са позиције верника, аргументи за овакав потез санџачког муфтије могли би се наћи у исламу, али само уз индивидуално тумачење одредаба шеријетског законика. Свако озбиљније читање ће показати да је многоженство друштвено прихватљиво само у изузетним ситуацијама, кад је опстанак заједнице доведен у питање или када је мушка популација десеткована, приликом природних катастрофа, ратова и слично. Према последњем попису, међутим, однос мушкарца и жена у Санџаку износи 48 према 52 одсто”, каже ова еманципована росија.

Е сад сам се, асли, наљутио! Слушај ти, Шаренкатићка, полигамија зависи искључиво од жене! Муфтија је по шеријату морао да тражи пристанак прве, која се очигледно сагласила да он доведе другу. А и та друга је знала за ову прву, али јој то није сметало, па ће у складном љубавном троуглу живети упркос твојој феминистичкој заблуди. Уосталом, и ирски краљ Диарме је имао две краљице и две конкубине, а Карло Велики је имао две краљице и много конкубина, а Филип од Хесе и Фредерик Гијом закључили су уз много вина бигамске бракове уз пристанак лутеранског свештенства.

Па и сам је Лутер говорио да је бигамија безазлена као путер. То је као кад пре подне возиш кола, а поподне џепаш скутер.

АВВ

КРИВО

ОГЛЕДАЛО

У суботу сам се вратио из Немачке, где сам у америчкој војној болници био на лечењу. Лекари су пронашли да болујем од локализованог рака плућа, те су ми одредили интензивну терапију. Лекари су такође утврдили да се сада моје здравствено стање побољшава и оптимисти су око мог лечења. Овом приликом посебно захваљујем влади САД која се стара о мом здравственом стању, а истовремено и америчкој лекарској екипи која се брине о мени. Драги грађани моје земље, убеђен сам да ћу уз помоћ Бога пребродити и ову битку и да ћемо заједно наставити да још снажније радимо на што бржем признању независног Космета.

Ибрахим Ругова,
председник Косова

Та оптужница је мотивисана жељом СПС-а да се доврши посао који је започет 2001. године, када су против мене поднели кривичну пријаву због киднаповања Милошевића. Са друге стране, то је мотивисано жељом Коштуничине Владе да се обрчуна са онима који политички другачије мисле.

Чедомир Јовановић,

бивши потпредседник Владе Србије

Ја сам спремила беле бубреге на роштиљу са бешамел-сосом. Да вам кажем, ја се у то разумејем, јер их 13 година држим у рукама, будући да радим на уролошком одељењу. Ама знам да црни и бели бубрези нису исто, али све је то слично!

Наталија Недељковић,

учесник Другог светског фестивала белих бубрега на планини Рудник (чланица екипе Клиничког центра из Крагујевца)

Овде спрема шта ко има. Наступам ван конкуренције. Пошто нисам имао беле бубреге, у пасуљ сам ставио кобасицу.

Иван Божовић Кики,

члан екипе „Кома” из Горњег Милановца

УГАО ЗА

СМЕХ

Милован Витезовић

Срце ме је откуцало

Идиоте имамо! Недостаје нам Достојевски!

◆

Јесмо ли ми деца револуције или нас је донела рода?!

◆

По бонтону: у левици је виљушка, али десница држи нож!

◆

Ко пева, зло не мисли. Ко мисли, није му до песме!

◆

Држава ће одумрети. Од стида!

◆

Ако је неко луд, не будите му другови и другарице!

◆

Не, није му био отац, само га је направио смешним!

◆

Будала и када нађе птицу која даје млеко, хоће да му птица муче!

◆

Толико је волео народну груду – бојао се да је не повреди копањем!

◆

Шалу на страну. За црне дане!

◆

Радио је као копач рупа у закону!

◆

Најтеже се намешта ишчашена памет!

Српска школа у Будимпешти

На почетку нове школске године

Свака нова школска година крије у себи нове планове, истовремено, она предвиђа остварење зацртаних жеља и нада. Катица Рус директорка Српског забавишта, основне школе, ђачког дома и гимназије о новим почецима и програмима рекла је следеће: „У овој школској 2005/2006. години ће се наставити започете реформе – описно оцењивање у првом и другом разреду основне школе, исто тако наставиће се обављање нове врсте матуре на два степена. Надамо се са далеко мање проблема него што смо, не својом кривицом, прошле школске године имали, уосталом, као и све друге средње школе у Мађарској.

Број радних дана у основној школи је 181, а у гимназији 180. Програми у појединим наставним предметима се настављају као и часови припреме на виши и средњи степен матуре.

У вртићу је пријављено и уписано 24 деце. Забавиштарци су по узрасту подељени у две групе са којима раде две васпитачице. Број уписаних ученика у први разред основне школе је 13. У првом, односно, деветом разреду гимназије имамо 26 ученика. Они су са-

да ступили у нашу заједницу и о њима ћемо се заједно са ђачким домом бринути.

У свом говору приликом свечаног отварања школске године зажелела сам им добро учење, угодан боравак и беспрекоран рад да би родитељима, себи и нама доказали да њихове наде неће бити узалудне.

Што се тиче уџбеника, они су поручени у фебруару месецу. Мађарске уџбенике смо успели на време да набавимо, док су из матичне земље – Србије и Црне Горе – стигли са малим закашњењем.

Претплата боравка и исхране ће се од сада вршити на благајни школе у економату. Рок уплате је 5. и 6. дан у датом месецу.

Ове школске године прво полугодиште ће трајати до 20. јануара 2006. Јесењи распуст ће бити између 29. октобра и 6. новембра. Први радни дан ће бити 7. новембра. Зимски распуст ће почети 23. децембра а први радни дан наставе се предвиђа за 9. јануар. Затим ће следити пролећни распуст између 14. и 23. априла, то значи да ће настава започети 24. априла 2006. Крај школске године ће бити 15. јуна. Писмени део матуре започеће 5. маја, а усмени део ће се обавити 19, 20. и 21. јуна 2006.

Током минулог лета у ђачком дому су обављени радови обнове грејања и санитарног чвора у вредности од 8.200.000 форинти. Тако се дом поново обновио. Надамо се да ће то умногоме допринети још конфорнијем осећању наших ђака.

У вези успешних пријемних испита на факултете прошлогодишњих матураната још немамо довољно информација, пошто у Србији још траје пријемни рок. Међутим, имамо повратне информације да је петоро пријављених на мађарске високошколске установе успешно положило пријемне испите. До данашњег дана сазнали смо да је на факултете у Србији примљено 10 бивших наших матураната. Тако је од укупно 22 матуранта за сада сигурно успешно положило пријемне испите 15 ученика. Али тај број, наглашавам, још није коначан.

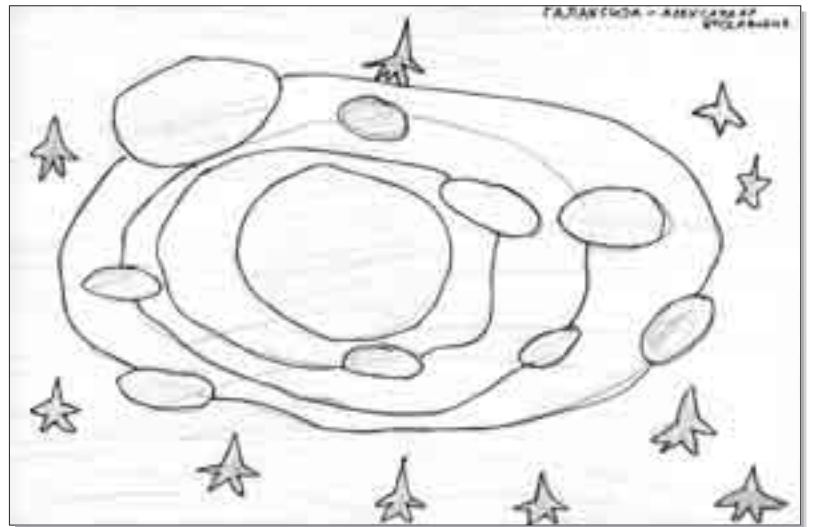
Срећом, и на нашу велику радост, поправних испита није било!

Током ове школске године обавиће се разна мерења. Тако ће се у 4, 6, 8. и 10. разреду урадити мерење из мађарског, српског језика и математике.

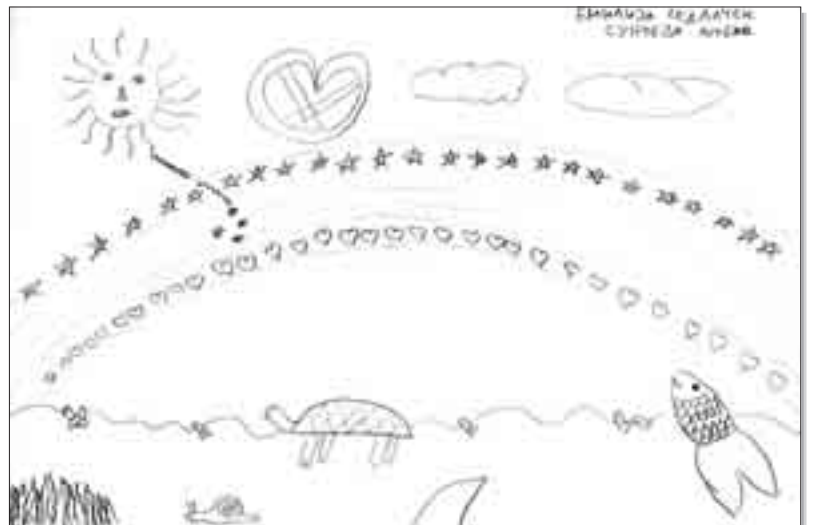
Свим ученицима желим истрајност у раду и добро учење. Колегама желим стрпљење, здравље, успешан рад, а родитељима желим много радости у деци, разумевање и стрпљење.”

Д. Д.

Цртежи пештанских основаца

Галаксија, Александар Богдановић

Сунчева љубав, Емилија Седлачек

Музеј Чонтвари, Тила Станковић

Жива Мишковић

Школско звонце

Зазвонило школско звонце,
Мајка свога сина буди:
„Хајд устани, мило чедо,
Устај, ево нов дан руди.

Прошао је летњи распуст,
А с њим оде игра жива,
Раздрагано звонце звони,
У школу те, чуј, позива.

Окићена она чека,
Посред клупа књиге нове,
Пуно штива, пуно слика, –
Устај сине, школа зове.

Учи сине, знања стеци,
Оно нек те свуда прати,
Кад одрастеш, сам ћеш рећи:
Била је у праву мати.”

Да ли сте за ово знали?

Црно море добило је име још у средњем веку и то због тамнозелене боје морске воде.

Надимак чувеног аустријског композитора Франца Шуберта (1797–1828) гласио је – Печуркица. Шуберт је био изузетно ниског раста, а умро је врло млад, у 31. години свога живота.

Први стални биоскоп на Балкану отворен је 1910. у Ваљево.

Површина осветљене стране Месеца загреје се до 120 Целзијусових степени.

Атлантску скупу природу је осудила на вечито кретање. Њен организам добија довољно кисеоника само ако јој кроз шкрге пролази много воде. Због тога она мора непрестано да плива.

Позивамо Вас на

Сусрет српских самоуправа и породични спортски дан 2005.

Гед, 1. октобар 2005. (субота)

који организују Самоуправа Срба у Мађарској и Српска самоуправа у Геду

У оквиру наведене манифестације предвиђени су следећи програми:

- разни програми за децу: ликовна занимања (радионица Милана Бурића), рукотворине, такмичења у спретности
- специјалитети српске кухиње,
- фолклорни програм: КУД „Табан” уз пратњу оркестра „Зора” под руководством Киће Агатића

- фудбалски турнир: писмене пријаве такмичарских екипа слати на адресу Самоуправе Срба у Мађарској (1055 Будимпешта, улица М. Фалка бр. 3) тел/факс 06 1 / 331-5345; 269-0638. По пријему пријаве шаљемо Вам на Вашу адресу уплатницу и рачун. За учешће се плаћа 20.000 форинти по екипи. Рок за пријаву екипа је 15. септембар 2005. Пријаве на лицу места 25.000 фт.

Очекујемо све заинтересоване, старе и младе, оправдајмо назив породични спортски дан!

Информације: ССМ 331-5345 или Аница Пандуровић 06 30 43 78 713

Конкурс за главног уредника „Српског календара 2006”

Самоуправа Срба у Мађарској расписује конкурс за главног уредника „Српског календара 2006”

Уз пријаву је потребно приложити планирану концепцију календара (тематске целине и број страна) и планирани буџет календара. Пријаве се примају до 30. септембра 2005. год.

Банатски Сабор

У организацији Самоуправе Срба у Мађарској, Српског Културног и документационог центра у Мађарској, КУД-а „Банат” из Деске и печујског Радија, позивамо Вас на „Банатски Сабор” у Деску.

„Банатски Сабор” је музички део „Сабора Српске Културе” у Мађарској. Сабор ће бити одржан у Десци 15-ог октобра 2005.

Молимо Вас да у Вашој средини обавестите све заинтересоване, да се до рока пријаве јаве на дату адресу. Организатори могу прихватити само пријаве, које пристигну до рока пријаве. **Рок пријаве: 1. октобар 2005.**

Хвала Вам на сарадњи и помоћи у остварењу наших циљева да се сачува, негује и популаризује српска песма и музика у Мађарској, првенствено у местима где има српског живља.

Детаљне информације: Самоуправа Срба у Мађарској, тел: 331-53-45 или Боривој Рус, тел.: 06-62-271-377, Миленко Радић, тел.: 06/72-518-331.

Концерт оркестра „Вујичић” у Будимпешти

17. септембар у 20 сати, Будимпешта, (Kéthly Anna tér) у оквиру Омладинског културног фестивала, под насловом „Te is”

Такмичење у рецитовању и казивању прозе

Мохач – 11. октобар 2005.

У организацији Самоуправе Срба у Мађарској позивамо Вас на такмичење у рецитовању и казивању прозе у оквиру Сабора српске културе, које ће се одржати 11. октобра 2005. (у уторак) у пословној згради самоуправе у Мохачу (Önkormányzati Irodaház, 7700 Mohács, Szabadság u. 4-6.) са почетком у 10 сати.

Циљеви организовања такмичења су следећи:

- развијање језичке културе Срба у Мађарској
- укључивање што већег броја ђака и наставника у систематски рад на неговању српске језичке културе

- упознавање што већег броја припадника српске народности са вредностима српске књижевности, посебно оне поникле на тлу Мађарске.

Организатори позивају све заинтересоване из Мађарске, ученике наших школа и студенте да учествују на Сабору српске културе (рецитовање и казивање прозе).

Услови учешћа:

Такмичар треба да интерпретира једно дело српског књижевника или један текст српског књижевника из Мађарске, по избору.

Препоручује се да се одаберу текстови који одговарају животном добу интерпретатора.

Време интерпретације једног дела не сме бити дуже од 5 минута.

Такмичење се обавља по следећим категоријама:

- од 1. до 3. разреда
- од 4. до 7. разреда
- 8. разред и гимназијалци
- у случају довољног броја пријављених – за студенте и остале одрасле особе

Жири састављен од угледних стручњака оцениће наступ сваког такмичара и доделиће награде најбољим учесницима.

Жири ће при оцењивању наступа и додели награда обратити посебну пажњу на језичке могућности и околности средине из које такмичар долази.

Начин пријаве за Сабор:

Пријавити се може писмено, на приложеном пријавном листићу.

Пријавни листићи се могу добити у српским школама, код месних самоуправа, у земаљској самоуправи (Будимпешта, ул. Микше Фалка бр. 3, тел.: 06/1-331-5345),

Пријавне листиће треба доставити лично или поштом/факсом на адресу Самоуправе Срба у Мађарској (1055 Budapest, Falk Miksa u. 3. П/1) најкасније до **30. септембра 2005.**

Храмовна слава, Мала Госпојина у Сантову

одржаће се 24. септембра

у 10 сати – Св. литургија у српској православној цркви
у 12 сати – заједнички ручак у месној гостиони
у 15.30 сати – Вечерње, освећење кољива и резање колача
Организатори радо очекују све госте.

Српско-грчко-бугарско вече у Печују

16. септембра, у дворништу кафића „Данте”

Српску мањину представљаће оркестар „Шендерге”
Концерт у вечерњим сатима, затим следи плесачница

Храмовна слава у Печују

У Печују ће се 18. септембра одржати храмовна слава. Празновање Преподобног Симеона Столпника, патрона печујске капеле отпочеће у 9 сати светом архијерејском литургијом приликом које ће појати Хор „Св. Јован Крститељ” из Бачке Паланке.

Исти хор, поподне у 15 часова, у месној фрањевачкој цркви, недалеко од српске православне капеле, одржаће концерт православне духовне и српске световне музике.

Црквена слава у Бати

21. септембра – Мала Госпојина

20. септембар – бденије у 17.00

21. септембар – св. Литургија у 10.00

21. септембар – вечерње и резање славског колача са освећењем жита у 16.30

Музика ће бити у Црквеној порти, а игранка у 20.00 у Дому културе.

Недељни лист Срба у Мађарској.
Адреса: Srpske narodne novine, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретар редакције: Милица Вукајловић. Оснивач и

издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоци: Карољ Сабо. ✦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 Е-mail: stepanov@freemail.hu

HU ISSN 1215-072 x

38. И говораше им: Тако је Царство Божије као човек кад баца семе у земљу; и спава и устаје ноћу и дању; и семе ниче и расте, да он и не зна. Јер земља сама од себе донесе најпре траву, потом клас, па онда испуни пшеницу у класу (Мк. 4,26-28).

Царство Божије унутра је у вама (Лк. 17,21). А ако би у смерној вери пожелео да проникнеш у тајну откривања Царства Божијег у души, онда ти Господ наведеним речима даје одговор. Господ каже да је за разумевање Царства Божијег немогуће желети видљиве ствари, јер ако је и код земаљских, видљивих ствари, људском уму откривен само спољашњи процес физичке појаве, а заклоњено унутрашње биће посматране ствари, како онда може чулно да буде опажено најскривеније пројављивање чисте духовности?

Ето, кад семе расте, ти знаш све о хемијским једињењима која помажу његов раст, али то, како се одвија само формирање ткива и како та творачка сила, похрањена у семену, кроз дуги и сложени процес образује нови живот, то је скривено у природи. Исто тако, деловање силе Божије скривено је у људској души. Ту делују Господ и човек. Творачком силом Животворног Духа, од елемената Царства Божијег, Господ ствара обновљену људску природу. А како мало-помало расте семе новог живота, како се силом Божијом подижу младице, како постепено сазрева колос душе – то остаје скривено.

Пројављивање Царства прихва-

Епископ Григорије Лебедев

Свето јеванђеље по Марку

(Духовна размишљања)

Фото: Иван Јакимић

ти као чињеницу. Оно јесте. А сам се, са највећом пажњом, држи онога што се од тебе, као учесника ове тајне, тражи.

Господ указује на то, да се, по аналогији са земљорадником који сеје семе, од човека захтева упорна будност у односу на своју душу и на откривање силе Божије у њој.

Као што земљорадник, када посеје семе, стално брине о њему: да ли је добро покривено земљом, да ли има довољно влаге, неће ли стока да изгази њиву... И као што у сталној бризи одлази на њиву дању, тако је немиран и ноћу, буди се, и гледа, и стражари – тако и ти у стицању силе Божије неуморно буди чио. И ти, који брижно негујеш семе Божије у души, никад не заборављај на њега... Пажљиво га чувај!

Брине се о њему дању... Чувај га ноћу. Је ли у души добра земља, да ли има довољно влаге добрих дела, нису ли се прикрали непријатељи, неће ли га изгазити. Непрестано посматрај и бди. Чувај дању, устани и заштити душу ноћу. Као бесмртни стражар душе, постављен од Бога, као учесник у тајни Божијој, стој без умора, чувај њиву, када је Господ обрађује. Буди достојан Онога Који те је призвао и Који ти је поверио чување дела Божијег! А и у свему осталом препусти се великом Творцу и Савршитељу – Богу.

Ти пазиш – Он дела.

И клас душе зри и буја од силе Божије. Открива се Царство благодати! А Савршитељ новог живота је – Господ.

Нови српски светитељ

Канонизација св. Варнаве Беочинског

У манастиру Беочин, прве недеље у октобру, биће обављена канонизација благопочившег владике Српске православне цркве Варнаве Настића и од тада ће 2. октобар бити дан када православни верници светкују светог Варнаву Беочинског.

Иначе, Варнава Настић је упокојен у манастиру Беочин 1964. године, после мучења која је доживео од тадашњих представника власти, с којима је дошао у сукоб још док је као протосинђел службовао у две парохије у Сарајеву, а мучеништво и прогони наступају његовим избором за епископа.

Страдалништво епископа Варнаве почело је заправо још током Другог светског рата. Варнава Настић је рођен у Гери, у САД, где је живео до своје осме године. После повратка његове породице из Америке, Настић је 1937. године завршио теолошке студије, а онда се у манастиру Милешева замонашио 1940. године и добио име Варнава. Одмах по слому

Краљевине Југославије Варнаву је Анте Павелић позвао да у Загребу преузме епископство Хрватске православне цркве, што је он одбио, али је одбио и да се прикључи партизанима, што ће касније, по завршетку рата, имати тешке последице по овог црквеног великодостојника.

На Преображење Господње, 19. августа у Саборној цркви у Београду објављена је његова хиротонија, беседа која је озлоједила тадашњу ОЗН-у. Владика је од тада био стална мета напада, хапшен је, мучен и саслушаван, а сумња се и да га је УДБ-а отровала.

У манастиру Беочин, где почивају земни остаци свештеномученика епископа Варнаве Настића убрзано се обављају припреме за канонизацију. Игуманија Екатерина, старешина манастира Беочин, каже да ће субота и недеља, 1. и 2. октобра бити дани када ће владика Варнава бити проглашен за светог Варнаву Беочинског.

Св. Игњатије Брјанчанинов

Рај и небеса (2)

Понављамо: природа земаљска служи само као слаба слика раја, чије су лепоте непропадљиве, неизрециво блиставе, пуне светог мира и благодати. Земља је, после сагрешења наших праотаца, проклета Саздателем, и непрестано одражава то проклетство својим немирима и својим поремећајима. Час се тресе и гута читаве градове и села, час је преплављују њене сурове воде и односе многе пределе; час се обрушавају на њу буре и вихори, муње, громови, остављајући за собом пустош. Човечанство које живи на њој, налази се у непрестаној борби, и појединачној и општој, чинећи тако непрегледну позорницу разноразног страдања, непрекидног мучења, безбројних грехова, страшних престапа, грађење куле вавилонске. Добродетелј једва да налази на њој тесни и жалосни заклон. Неумољива и ненасита – смрт хара њоме и упорно истребљује људска поколења, која закон размножавања, установљен од Творца људском роду, замењује новим поколењима. И тако ће пустошити она и убирати људске жртве, док

сама не погине заједно са светом који се руши. Звери, што настањују земљу, усташе једне против других и непоштено истребљују једне друге. И саме су стихије у непомирљивој мржњи и непрестаној борби међу собом. На земљи се све бори, све страда, све тежи узајамном уништењу. Какво сурово и непрестано расуло! Какви свеопшти жестоки сукоби! То је неприметно или једва приметно онима који стално учествују у томе; али из осаме и манастирске тишине то је очевидно туђину, кога је Бог настанио *према рају сладости*, да би непрестано уздисао и чезнуо за Њим. Иако Богом проклета земља – наше изгнанство, предео патње, искушења, злодела, смрти, осуђена Богом на спаљивање, има своје лепоте којима се дивимо: како онда треба да изгледа рај, Богом уготовљен за вечно станиште и блаженовање онима који Га љубе? *Што око плотско не виде, ухо плотско не чу, и на срце, занесено уживањем, не дође, оно уготови Бог онима који га љубе. А нама је Бог открио духом својим.*

(Из књиге „Слово о смрти“)